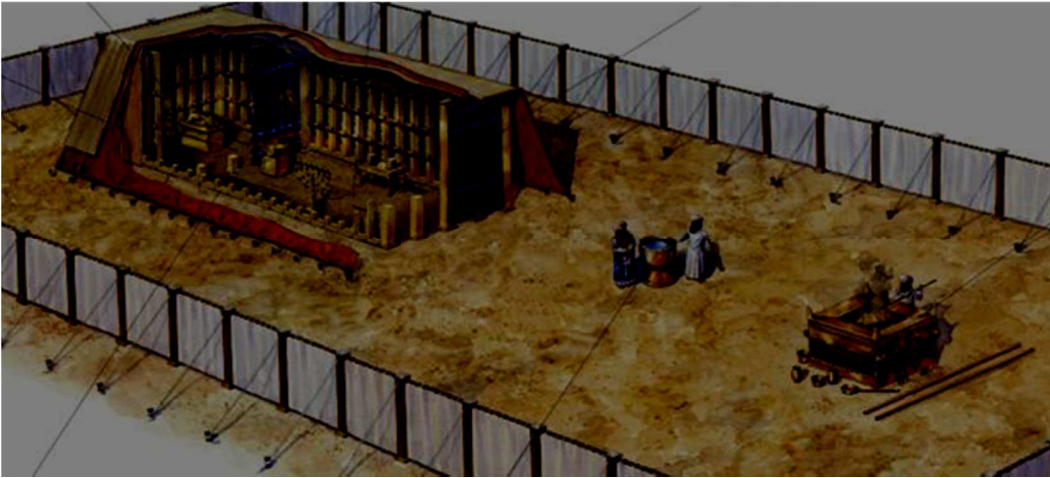

A Szentsátor üzenete

Suhai György
2016.12.07.

A szentsátor két részre oszlik: egy külső részre (szentély) és egy belsőre (szentek szentje).

Mi volt a funkciójuk az egyes berendezési tárgyaknak Izrael idejében és mit üzennek ma nekünk, Krisztus egyházának?

A szentély berendezései

A kenyerek asztala

A 3 Móz 24:5-9, 2 Móz 25:23-30 szerint 12 kerek **kenyércipó** volt rajta, 2 oszlopban 6-6 cipó, melyeket a „bemutatás” vagy a „jelenlét” kenyereinek neveztek, melyre tömjént kellett tenni (önteni?), **„emlékeztetésül/emlékeztetőül az Úrnak”**¹ (3 Móz 24:7). Ezen az asztalon voltak még az illatáldozat bemutatásához szükséges tálak és edények illetve az italáldozathoz szükséges **poharak** és kiöntőedények (kancsók) is, bennük az italáldozatra szánt **borral**. A kenyerek **„örök szövetség”**² (3 Móz 24:8) kenyerei voltak, szent kenyerek, melyeket a papok (a „szent” emberek) ehetek csak meg, szent helyen (a szentsátornál), Sabbatonként (tehát hetente 1x). Majd minden egyes Sabbaton újabb 12 cipót sütöttek és újra kitették azokat a kenyerek asztalára. A kenyerek és a boros poharak) tehát folyamatosan az asztalon voltak, a papok rendszeresen ettek és ittak (az italáldozatok bemutatásakor) a kenyerekből és a borból. A kenyerekhez szükséges alapanyagot pedig a népnek kellett folyamatosan beszolgáltatnia.

A kenyerek, azok megevése, újrásütése és az asztalon történő elrendezése az Izraellel kötött örök szövetség jele volt tehát, mellyel egyrészt *Istent emlékeztették* az Izraellel kötött szövetségre, másrészt a papokat táplálták. A cipók egyenként kb. 26kg-osak voltak, tehát bőven elég volt a szolgálatban lévő papok számára. 1 egész héten át az asztalon voltak, mégsem száradtak ki! Ez két dolgot jelenthet: 1. vagy olyan összetételűek voltak akkoriban a kenyerek, mint nálunk is a nagyszüleink idejében, hogy egy hét múlva is megőrizték állagukat; 2. vagy Isten jelenléte őrizte meg a kenyereket a kiszáradástól.

ÚSZ-i utalások

¹Korábban az ételáldozattal kapcsolatban olvassunk arról, hogy annak is volt egy „emlékeztető” része (3 Móz 2:2, 9), amelyet el kellett égetni az Úrnak (az Úr „ette” meg ezt a részt), a többi a papoké volt (3 Móz 2:16). A kenyereket teljes egészében a papok ették meg.

²Korábban a Noéval (1 Móz 9:16) és az Ábrahámmal kötött szövetségnél (1 Móz 17:7, 13, 19) és a Sabbattal kapcsolatos rendelkezéseknél fordult elő az „örök szövetség” kifejezés.

Jézus azt mondta magáról, hogy Ő az „élet kenyere” és hogy „*aki énhozzám jön, nem éhez meg, és aki énbennem hisz, nem szomjazik meg soha*” (Jn 6:35). Amikor Jézus megüli tanítványaival a Páskavacsorát, az úrvacsora szereztetésekor (mely egy szövetségkötési szertartás volt, a békeáldozati örömlakoma ÚSZ-i megfelelője³) a következő szavakkal töri meg a kenyeret:

*„És vette a kenyeret, hálát adott, megtörte és e szavakkal adta nekik: „Ez az én testem, amely tiérettetek adatik: ezt cselekedjétek **az én emlékezetemre** [még valószínűbb: az én **emlékeztetésemre**, gör. *eis tén emén anamnészin*].” (Lk 22:19, vö. 1 Kor 11:24)*

Jézus, mint Főpap, szétosztja a kenyeret a tanítványai között és azt mondja, hogy ezáltal a rendszeres evés által kell Őt emlékeztetnünk erre az új szövetségre! Tehát az úrvacsora első sorban nem a mi Jézusra való emlékeztetésünket szolgálja, hanem Jézust emlékezteti a velünk kötött új szövetségre, a szentkenyerek evéséhez hasonlóan, melyek Jahvét emlékeztették az Izrael népével kötött szövetségre. A szivárvány is ugyanezt a funkciót töltötte be: Istent emlékeztette a Noéval és az egész világgal kötött szövetségre (1 Móz 9:14-16). Tehát amikor a papok a szentkenyereket ették a szentsátornál, akkor ezáltal mindig Istent kérték, hogy emlékezzen meg az ő népével kötött szövetségről és gondoskodjon az ő szövetséges népéről.⁵

Tehát, amikor Krisztus ezekkel a jelentőségteljes szavakkal töri meg és osztja szét a kenyeret a tanítványai között tulajdonképpen a szentkenyerek evésére utal és papi méltóságra emeli őket! És ez valóban így is van: Krisztusban mi, benne hívők, papok vagyunk („királyi papság”, 1 Pét 2:9), tehát nyugodtan „ehetünk a szent kenyerekből”, mely nem más a mi számunkra, mint Krisztus teste.

Ugyancsak a szentkenyerek asztalára utalhat a Pál által használt „Úr asztala” kifejezés is:

*„Nem ihattok az **Úr poharából** is, meg az ördögök poharából is, nem lehettek részesei az **Úr asztalának** is, meg az ördögök asztalának is.” (1 Kor 10:21)*

A Mal 1:7-ben Isten azzal vádolja a papokat, hogy tisztátalan „kenyeret” visznek az Úr oltárára és ezzel beszenyvezik az „Úr asztalát”. Az „asztal” utalhat ez esetben az oltárra (vö. Zsid 13:10) és a kenyerek asztalára is.⁶ A Mal 1:11-12-ben a következőket ígéri Isten:

*„Hiszen napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a népek között, és mindenütt jó illatú áldozatot mutatnak be nevemnek, és az tiszta áldozat! Mert nagy az én nevem a népek között - mondja a Seregek Ura. Ti pedig meggyalázzátok, amikor azt gondoljátok, hogy az **Úr asztalát** tisztátalanná szabad tenni hitvány terménnyel és eledellel.” (Mal 1:11-12)*

Ahogy korábban említettem, mind az illatáldozat kellékei, mind pedig a boros pohár a kenyerek asztalán voltak a szentsátorban. Jézus pedig azt ígéri a benne hívőknek, hogy ha mindvégig kitartanak, az ő asztaláról fognak enni:

*„Ti vagytok azok, akik megmaradtatok velem kísértéseimben, és én rátok hagyom a királyságot, ahogyan az én Atyám rám hagyta azt; hogy **egyetek és igyatok az én asztalomnál** az én országomban, és királyi székekbe ülve ítéljétek Izráel tizenkét törzsét.” (Lk 22:28-30)*

Erre a végső nagy vacsorára készülünk minden egyes úrvacsora alkalmával, amikor e földön, a gyülekezetben már most az Úr asztaláról ehetünk és ihatunk. A szentkenyerek a „jelenlét” kenyerei voltak. Valamiképpen

³Ld. „Úrvacsora, mint örömlakoma?”

(<http://bpbibliaiskola.hu/Tanulmany/Urvacsora%20mint%20oromlakoma%2020140212.pdf>).

⁴ Ugyanez a görög szó szerepel a Zsid 10:3-ban, ahol az áldozatokról azt olvassuk, hogy azok „*évről évre bűnre emlékeztetnek*”. Tehát vagy Istent vagy az az áldozókat emlékeztették az áldozatok.

⁵ A 12 drágakő Izráel 12 törzsének neveivel Áron mellvértjén is Istent emlékeztette (2 Móz 28:29). Mert „*Micsoda az ember, hogy megemlékezel róla és az ember fia, hogy gondod van rá?!*” - kérdezi a Zsoltáros (Zsolt 8:4).

⁶ Az Ez 41:22-ben és 44:16-ban szereplő „asztal, mely az Úr előtt van” valószínűleg az illatáldozati oltárra utal (1. 2 Móz 30:1-7).

Isten jelenlétére utaltak. Jézus ugyancsak jelen van, amikor az úrvacsorát ünnepeljük. Az Úr asztala többé nem a szentsátorban vagy a jeruzsálemi templomban van, hanem a gyülekezetben. Mi, a gyülekezet vagyunk az új templom (2 Kor 6:16)!⁷

Azon is érdemes elgondolkodnunk (feltéve, hogy az „Úr asztala” a szentkenyerek asztalának felel meg), hogy vajon helyes-e azt mondanunk, hogy az Úr asztalát megterítettük. Nem kellene-e, a szentkenyerek asztalához hasonlóan, az Úr asztalának is mindig terítve lennie? Ezzel is jelezve azt, hogy az Úr folyamatosan, mindig terített asztallal vár bennünket, hogy bármikor mehetünk hozzá és nem csak bizonyos időközönként nyílik meg a lehetőség erre a meghitt közösségre az Atyával.

Vajon nem kellene-e nekünk is, mint királyi papságnak hetente megennünk a szövetség kenyereit? Nem lehet, hogy túl ritkán ünnepeljük meg az úrvacsorát? És nem lehet, hogy azért úrvacsorázunk ritkán, mert megfejtkeztünk az Úr velünk kötött szövetségéről és arról az örömről, ami ebből a szövetségi kapcsolatból kéne, hogy fakadjon? Nem lehet, hogy ránk is igaz lett az, amit Zakariás így ír:

„Mondd ezt az ország egész népének és a papoknak... Amikor ettetek és ittatok, akkor nem a magatok kedvéért ettetek és ittatok?” (Zak 7:5-6)

Egyszer Dávid is evett a szentkenyerekből, mikor egész csapatával együtt megéhezett és még sem vétkezett (1 Sám 21:3-6; Mt 12:4). Betért az Úr házába és jól lakott. Pontosan ezt a célt kéne, hogy szolgálja az úrvacsora is: „Térj be hozzánk, éhes vendég és lakjál jól!”

Azzal hogy az „Úr asztala” kikerült a templomból a gyülekezet közösségébe Isten azt jelzi, hogy Ő kiköltözött a szentek szentjéből és asztalközösséget akar vállalni velünk.

Az aranygyertyatartó (menóra)

A 2 Móz 25:31-39; 37:17-24; 4 Móz 8:1-4 alapján egy 1 táalentum súlyú (kb. 32kg-os) aranytömbből volt kiöntve és megmunkálva. Volt egy alapja, egy „törzse” és 7 „ága”, „bimbókkal” és „virágokkal”, az ágak végén 7 csésze volt, a csészékben 7 mécses égett folyamatosan, hogy bevilágítsa a szentélyt. A mécsesekhez szükséges olajat, is a nép szolgáltatta be hasonlóan a szentkenyerek összetevőihöz (2 Móz 27:20; 3 Móz 24:1). Az istentiszteleti kultusz közös ügy volt.

Ha azt is figyelembe vesszük, hogy a szentsátor, majd később a jeruzsálemi templom falai kérubokkal (angyalszerű lények, pálmafákkal és virágokkal voltak díszítve (ld. 1 Kir 6:29, 32; Ez 41:25-26), nehéz nem arra gondolnunk, hogy a gyertyatartó is egy „fa” lehetett és hogy a szentély az Édenkert replikája volt, ahol a papok, különösen is a főpap egy „újabb Ádám” voltak, akik az Isten jelenlétében szolgáltak (ugyanazt a szóösszetételt használja Mózes Ádám és a későbbi papok feladatával kapcsolatban is: „műveld és őrizd”, vö. 1 Móz 2:15; 4 Móz 3:7-8; 8:26; 18:7).

De vajon melyik fát jelképezhette a menóra? Egyesek szerint az életfáját. Ennél valószínűbb, hogy ez inkább egy olajfa lehetett, mely Izráelt, Isten szövetséges népét jelképezte. Isten maga hivatkozik úgy népére, mint zöldellő olajfára:

„Zöldellő, szép gyümölcsű és formás olajfának nevezett el téged az Úr.” (Jer 11:16)

Dávid, Izráel királya egyik imádságában saját magát hasonlítja olajfához, mely az Isten templomában van:

„De én olyan vagyok, mint a viruló olajfa Isten házában, bízom Isten szeretetében most és mindenkor.” (Zsolt 52:10)

⁷Ld minderről bővebben a „Tényleg felépül a jeruzsálemi templom?” c. tanulmányt (http://istenalma.hu/sites/default/files/Tenyleg_felepul_a_jeruzsalemi_templom.pdf).

Később Pál apostol is olajfának nevezi Izraelt (Rm 11:17, 24). A Jel 1:12, 20 szerint János mennyei látomásában szereplő 7 gyertyatartó 7 gyülekezetet jelképez, vagyis Isten népének teljességét (ha elfogadjuk, hogy a 7 a Bibliában a teljesség száma). A 7 mécses (a mécsesek/gyertyák lángja), a kenyerekhez hasonlóan Isten jelenlétét jelképezte, az Isten „7 lelkét”, azaz Isten Lelkének teljességét (vö. Jel 4:5; Zak 4:2-6). Az 1 aranygyertyatartó tehát Izraelt jelképezte, mely népet Isten a pogányok világosságául rendelt s melynek fényét Isten Lelke táplálta.

A gyertyatartó olyan volt, mint amikor valaki egy képet rak az íróasztalára a Kedveséről. Isten is kirakott egy „képet” az ő Kedveséről az ő házába, hogy mindig az ő színe előtt legyen. A gyertyatartó adta az atyai ház melegét.

ÚSZ-i utalások

Amikor Jézus azt mondja, hogy mi vagyunk a világ világossága (Mt 5:14), ezzel azt jelzi, hogy mi, Krisztus egyháza visszük tovább Izrael kiváltságos státusát és küldetését, vagyis az ÚSZ-i egyház az aranygyertyatartó, amit a Gazda kivitt a templomból, hogy mindenki megláthassa az Isten világosságát.

„Ti vagytok a világ világossága. Nem rejtethető el a hegyen épült város. A lámpást sem azért gyűjtják meg, hogy a véka alá, hanem hogy a lámpatartóra tegyék, és akkor világít mindenkinek a házban. Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Máté 5:14-16)

Jézus azt mondja, hogy a „gyertya” már kikerült a „véka alól”, a szentélyből, annak fényét továbbra is Isten Szentlelke adja. Rejtett módon itt arra is utalhat Jézus (feltéve, hogy helyes a gyertya-menóra megfeleltetés), hogy Isten valójában nem is akarta örökké a Szentsátorban, a „véka alatt” tartani, oda bezárni a gyertyatartóját. Az mindig is csak ideiglenesen volt ott mindaddig, míg ami az szimbolizált valósággá nem lett, míg létre nem jött Isten ÚSZ-i, az egész világon (tehát nem csak Izrael földjén) élő választott népe.

De vajon mikor gyújtotta meg Isten az ő világba kített gyertyatartóját? Pünkösdkor! Biztosan nem véletlen, hogy épp „lángnyelvek” jelentek meg az apostolokon, amikor Isten kiárasztotta rájuk és az általuk vezetett ÚSZ-i egyházra a Szentlelket (Apcsel 2:3-4). Vagyis Isten ekkor költözött be az ő új „templomába”, a gyülekezetbe.

Az illatáldozati oltár

A 2 Móz 30:1-6 alapján az illatáldozatot naponta 2x kellett bemutatnia Áronnak (a főpapnak) az Úr előtt, egy időben a gyertyatartó reggelenkénti rendbetételével és esti meggyújtásával. Az illatáldozati oltár tehát összekapcsolódott az aranygyertyatartóval. Az illatáldozat egyfajta engesztelést segítő gesztus lehetett Áron részéről, vagyis annak elismerése, hogy engesztelésre van szükségünk. Az illatáldozat az Isten felé szálló imádságot, könyörgést jelképezte, amolyan imádságot nyomatékosító és kiegészítő aktusként (4 Móz 16:46-47). Ezt erősíti meg a Jelenések könyve is:

„Egy másik angyal is odajött és megállt az oltárnál, kezében aranyfüstölő, és adatott neki sok füstölőszer, hogy a szentek imádságaihoz tegye az aranyoltárra, amely a trónus előtt van. És felszállt a füstölőszer füstje a szentek imádságaival az angyal kezéből az Isten elé.” (Jel 8:3-4)

Isten mennyei szentélyében is van tehát egy illatáldozati oltár. A földi szentély a mennyei mintát követi. A Jel 5:8-ban pedig ez áll:

„a négy élőlény és a huszonnégy vén leborult a Bárány előtt - mindegyiknél hárfa volt és aranycsésze, tele füstölőszerrel: a szentek imádságai ezek” (Jel 5:8)

Dávid így imádkozik:

„Jusson eléd imádságom, mint illatáldozat, imára emelt kezem, mint esti áldozat!” (Zsolt 141:2)

Áron, a Nagy Engesztelés napján az illatáldozati oltárról vett parázzsal a füstölőjében léphetett csak be a szentek szentjébe, a kezében levő illatszereket rádobva, hogy az így keletkezett jó illatú füst elfedje a láda fedelét, az engesztelés helyét (és az azon megjelenő isteni dicsőség fényét, hogy meg ne haljon Isten közvetlen jelenlétében (3 Móz 16:12-13).

Nádáb és Abihu, Áron két fia „idegen tűzzel” a füstölőjükben mentek be az Úr elé és ezért meg kellett halniuk (3 Móz 10:2). Kórah, Dátán és Abirám által szított lázadás során 250 férfi mutatott be idegen „illatáldozatot” az Úrnak és elnyelte őket a föld (4 Móz 16:35). Talán ezzel összefüggésben érthető meg, hogy miért mondja Isten, hogy az engedetlen ember könyörgése utálatos az Úrnak (Péld 28:9).

Isten azt ígéri Malakiás által, hogy eljön majd a nap, amikor:

„„napkelettől napnyugatig nagy [lesz] az én nevem a népek között, és mindenütt jó illatú áldozatot mutatnak be nevemnek, és az tiszta áldozat [lesz]! Mert nagy [lesz] az én nevem a népek között - mondja a Seregek Ura.” (Mal 1:11)

Ez teljesedett be az ÚSZ-i egyház megalakulásával, ahol világszerte jó illatú könyörgések és imádságok szállnak az Úr felé keresztyének milliói által.

Terített asztal, frissen sült cipók, gyertyafény, kellemes illat. Mind-mind azt jelzik, hogy Valaki otthon van és vár valakit. Ezt kellett, hogy érezzék a papok, akár hányszor beléptek a szentélybe: **az atyai ház hívogató melegét**. Egyetlen dolog nem stimmelt csupán ezzel a képpel: senki nem találkozhatott a ház Urával, az Atyával, hiszen Ő egy függönnyel el volt választva, bezárkózva a Szentek szentjébe, ahová csak a Főpap mehetett be évente egyszer és akkor sem láthatta az Atyát az illatáldozat füstjétől. Az átlagos izraelita pedig még a szentélybe se léphetett be és soha nem is érezhette meg az atyai ház melegét. Isten tehát meglehetősen távolságtartó volt az ÓSZ-ben az ő néppel. Más népekhez képest nagyon közel engedte őket ugyan magához, de ez a közelség még így is nagyon messze volt attól a közvetlen, meghitt szeretetkapcsolattól, amit Isten eredetileg az ember számára elgondolt. Jézus halálával tűnt csak el az Atyát tőlünk elválasztó függöny és ezzel mindannyiunk számára megnyílt az út az Atyai házhoz és egyszer s mindenkorra helyreállt a szeretetkapcsolat a Szentháromság Isten és az ember között. Isten szó szerint kirámolta a szentsátor berendezési tárgyait a világba, hogy azok által mindenki számára hozzáférhetővé tegye az atyai ház melegét, és hogy mindenki jól lakhasson az atyai háznál aki csak ellátogat egy élő gyülekezetbe.

Az pedig, hogy a szentsátor minden tartozéka aranyból volt vagy arannyal volt bevonva arra utal, hogy a szentély nem csak az Éden kertjének, hanem a mennynek, azaz Isten mennyei tróntermének is a másolata volt (vö. Jel 21:18, 21), egy talpalatnyi menny a földön. A Zsid 9:24 is ezt a feltételezést erősíti meg:

*„Mert nem emberkéz alkotta szentélybe, **az igazi másolatába** ment be Krisztus, hanem magába a mennybe, hogy most megjelenjen az Isten színe előtt értünk.” (Zsid 9:24)*

Amikor a főpap, évente egyszer belépett a szentek szentjébe, tulajdonképpen a mennybe lépett be, a menny szele csapta meg, a menny előízét kellett megéreznie, amely egyszerre volt fenséges, dicsőséges, lélegzetelállítóan szent, tiszta és gyönyörűsége és otthonos is! Egyszerre félelmetes és örömteli. A nép is egyszerre tört ki üdvrivalgásban és borult az arcára, amikor megjelent az Úr dicsősége a szentsátor felett (3 Móz 9:23-24). A főpapnak valamiképpen ugyanazt kellett átélnie az Isten közvetlen jelenlétében, mint Ádámnak a bűneset előtt az Éden kertjében. Hisz az egész kultusz az Istennel való kapcsolat helyreállítását, fenntartását, ápolását szolgálta, melynek kicsúcsosodása a Nagy Engesztelés ünnepe volt.

Mindenek fényében nézzük meg a Szentsátor utolsó és legfontosabb berendezési tárgyát, a szövetség ládáját.

A Szentek szentje berendezési tárgyai

A Szentláda

Ez a tárgy jelképezte a legközvetlenebb módon Isten jelenlétét a földön, az ő népe között. A 2 Móz 25:10-16-ban olvasunk először a szövetség ladásáról. Ez volt az első berendezési tárgy, melynek elkészítését Isten elrendelte, melynek alapanyagát (akácfa és arany) ugyancsak a népnek kellett „összedobnia”, önkéntes felajánlasként (2 Móz 25:2-7). Isten minden részletében a mennyei hajlékra hasonlító földi hajlékot akart készíttetni magának, ami teljesen érthető. A szentláda volt az első tetszésének megfelelő berendezési tárgy, mely Isten földi trónja volt, egészen pontosan az ő mennyei trónjának számlója (Zsolt 132:7; 1 Krón 28:2).

„Seregek Ura, Izráel Istene, aki a [szentláda fedelén levő] kerubokon trónolsz! Egyedül Te vagy a föld minden országának Istene! Te alkottad az eget és a földet.” (Ézs 37:16; vö. Zsolt 80:1; 1 Sám 4:4; 2 Sám 6:2)

Az Úr, a világmindenség Királya egyedül itt, a szentláda fölött jelent meg a földön az ő népének a maga dicsőségében, innen hirdette ki törvényét népe (és az egész világ) számára:

„Ott jelenek meg neked, és beszélek veled a földéről, a két kerub közül, amelyek a bizonyág ladján vannak. Beszélek veled mindarról, amit majd általad parancsolok Izráel fiainak” (2 Móz 25:22)

Mózes külön berendezési tárgyként említi a láda fedelét. Olyan, mintha ez egy önálló alkotóelem lenne. A fedelet „az engesztelés helyének” (héberben „az engesztelés”) nevezi az Úr (2 Móz 25:17). Az angol Bibliák a „kegyelem trónjának” („throne of grace”) fordítják a héber kifejezést (*kappóret*). A fedél két rövidebb szélén két kerub volt, melyek szárnyaikkal betakarták a fedelet és arccal a fedél felé néztek. Ők védték az engesztelés helyét, Isten földi trónját ahhoz hasonlóan, ahogy Isten mennyei trónját is kerubok veszik körül. Ezékiel látomásában 4 különleges szárnyas lényt lát Isten trónja körül:

„A fejük fölött levő boltozaton fölül egy zafírfényű trónus alakja látszott, a trónus alakja fölött pedig emberhez hasonló alak látszott. Ezüstösen csillogónak láttam: derekától fölfelé úgy látszott, mintha tűz fogná körül, derekától lefelé pedig úgy láttam, mintha fényözön venné körül. A körülötte levő fényözön olyanok látszott, mint a szivárvány, amely a felhőkön szokott lenni esős napon. Ilyen volt az ÚR dicsőségének a látványa.” (Ez 1:26-28)

A ladában eredetileg csak a Tízparancsolat két kőtáblája volt (2 Móz 25:22), melyet egykor, az Éden kertjében a jó és gonosz fája testesített meg. A láda tehát, tartalmából kifolyólag, Isten, mint mindenható Király, tökéletes törvényét, szentségét, rendjét, igazságát jelképezte és „tartalmazta”, míg a fedél Isten kegyelmét és irgalmát népe iránt.

ÚSZ-i utalások

Isten kegyelme és igazsága többé nem a szentládában és annak fedelében találkozik egymással, hanem Jézusban és az ő keresztjében. Ott érvényesítette Isten a törvény igazságát és kegyelmezett meg nekünk egyszerre. És ezért Jézus egyszeri, tökéletes engesztelő áldozatának köszönhetően megnyílt számunkra az út Isten mennyei trónjához, mely számunkra **már csak a „kegyelem trónja”**, melyhez bátran járulhatunk bármikor (Zsid 4:16). Ez egy izraelita számára képtelenségnek hangzik! Hiszen csak a főpap járulhatott Isten trónjához, és ő sem akármikor, hanem évente egyszer és csak az ő földi trónterembe (szentek szentjébe)! És most egy csapásra megnyílt ez az út mindannyiunk számára?! Bármikor beléphetünk a trónterembe?! Igen! Jézusért ez lehetséges!

Miért nincs már meg a szentláda? Miért tűnt el? Mert Jézus, a mi Főpapunk már a mennyei trónnál van, ott szerzett engesztelést, ott könyörög értünk, nem a mennyei „másolatánál”. Ráadásul a Jelenések könyve azt is világossá teszi, hogy az igazi, eredeti frigyháza a mennyben van:

„És megnyílt az Isten temploma a mennyben, és megjelent templomában az ő szövetségének ládája, és villámlás, zúgás és mennydörgés, földrengés és nagy jégeső támadt.” (Jel 11:19)

Ez a végső valóság. Ha netán valaki mégis megtalálná a frigyládát (ahogy Ron Wyatt állítja)⁸, ugyan milyen jelentősége lehetne még annak a számunkra? Kb. annyi mint a Torinói lepelnek: nulla! Miért foglalkoznánk az árnyékokkal, ha már ismerjük a Valódit? Miért ragaszkodnánk egy matchboxhoz, ha egy igazi autónk is lehet?

A szentláda berendezési tárgyai (röviden, kidolgozás alatt)

Ami közös bennük, hogy mindhárom tárgy egy-egy emlékeztető volt, méghozzá a nép kirívó hűtlenségére és Isten meg nem érdemelt hűségére.

A Tízparancsolat 2 kőtáblája (2 Móz 34)

Az aranyborjú imádása egy nyílt meggyalázása és lehető leggonoszabb megszegése volt Isten népével kötött szövetségének (2 Móz 24:11 vö. 32:6). Isten az aranyborjú imádása után mégsem pusztítja el a népet, noha szentsége megkövetelné ezt, hanem Mózes közbenjárására újra megerősíti a népével kötött szövetséget:

„Elvonult előtte az Úr, és így mondta azt ki: Az Úr, az Úr irgalmas és kegyelmes Isten! Türelme hosszú, szeretete és hűsége nagy! Megtartja szeretetét ezerízíg, megbocsátja a bűnt, hitszegést és vétket. Bár nem hagyja egészen büntetés nélkül, hanem megbünteti az atyák bűnéért a fiakat és a fiak fiait harmad- és negyedízíg. Mózes sietve letérdelt a földre, leborult, és ezt mondta: Ó, Uram, ha megnyertem jóindulatodat, járj közöttünk Uram! Mert bár keménynyakú nép ez, bocsásd meg mégis bűnünket és vétkeinket, és tégy tulajdonoddá bennünket! Az Úr pedig azt mondta: Én most [újra] szövetséget kötök.” (2. Mózes 34:6-10)

Majd elrendeli a szövetség összetört 2 kőtáblájának újragyártását (2 Móz 34:27-28), melyeket a szentsátor elkészítése után Mózes beletesz a frigyládába, mementóul (2 Móz 40:20). Ezért nevezik a „bizonyosság kőtábláinak” (Ex 31:18), bizonyosság Izrael ellen, mely egyszerre elítéli őt, de bizonyosság Isten irgalmáról is, mely felmenti őket a megérdemelt ítélet alól.

ÚSZ-i utalások

Rengeteg... Jézus megszabadított minket a törvény átkától... Rm 8:1-4... nem azért jöttem, hogy eltöröljem a törvényt, hanem hogy betöltssem...

Áron kivirágzott vesszője (4 Móz 16-17)

A kontextus Kórah, Dátán és Abirám lázadása Mózes és Áron ellen:

„Ezek egybegyűltek Mózes és Áron ellen, és ezt mondták nekik: Elegünk van belőletek! Miért emelitek magatokat az Úr gyülekezete fölé?! Hiszen az egész közösség a maga egészében szent, és közöttük van az Úr!” (4 Móz 16:3)

Tehát ezúttal az Isten által rendelt vezetők, Mózes és Áron vezetői tekintélye ellen lázadnak fel. Isten elpusztítja a lázadók csoportját, családjaikkal együtt (4 Móz 16:31-33). Ezt követően az egész nép fellázad Mózes és Áron ellen és meg akarják őket ölni (4 Móz 17:6). Az Úr újabb lázadókat pusztít el, majd pedig elrendeli, hogy minden családfő adjon egy-egy botot Mózesnek és akinek a botja kivirágzik, az az Istentől rendelt vezető. Mózes a botokat a bizonyosság (ládája/táblái?) elé tette (4 Móz 17:19) és csak Áron vesszeje (botja) virágzott ki (17:23).

⁸ <http://www.youtube.com/watch?v=ETx7efSe5qs>.

„Akkor ezt mondta az Úr Mózesnek: Vidd vissza Áron vesszejét a bizonyág elé megőrzés végett, jelül a lázadóknak, és vess véget zúgolódásuknak, hogy ne haljanak meg.” (4 Móz 17:25)

A kivirágzott vessző tehát egy újabb mementó volt Isten hűséges gondoskodásáról, hogy noha megérdemelték volna, hogy Isten elpusztítsa az egész népet, mégis megőrizte az általa rendelt vezetőket. Isten gondoskodott Áronról (és Mózesről) és a hozzá kapcsolódó papi szolgálatról és papi rendről, hogy a lázadó népnek ne kelljen elpusztulnia. Isten Áron személyében és az ő családja által gondoskodott arról, hogy népének legyen közbenjárója!

ÚSZ-i utalások

Egy halott bot, amiből élet támadt – a kereszt? Krisztus keresztje és folyamatos közbenjárása Isten válasza a mi ellene való lázadásunkra!

A manna aranykorsó (2 Móz 16)

Két és fél hónappal az Egyiptomból való szabadulás után a nép ismét zúgolódni kezd a hús és a kenyér hiánya miatt, olyannyira, hogy visszavágnak Egyiptomba és ezzel meggyalázzák és semmibe veszik Isten csodálatos szabadítását:

„Bárcsak haltunk volna meg az Úr kezétől Egyiptomban, amikor a húsos fazekak mellett ültünk, és jóllakásig ehettünk kenyeret. Hát azért hoztatok ki bennünket ebbe a pusztába, hogy ezt az egész gyülekezetet éhhalálra juttassátok?” (2 Móz 16:3).

Noha ugyancsak megérdemelnék, hogy Isten elpusztítsa őket, mannával ajándékozta meg őket:

„De az Úr azt mondta Mózesnek: Majd én hullatok nektek kenyeret a mennyből. Menjen ki a nép, és szedjen naponként egy napra valót. Ezzel teszem próbára, hogy az én törvényem szerint jár-e, vagy sem.” (2 Móz 16:4)

A manna tehát Isten kegyelmes válasza volt a nép rettenetes zúgolódására, melyből egy ómert (2,2 liter) félre kellett tenni a későbbi generációk számára, hogy ők is láthassák, hogyan gondoskodott Isten az ellene folyamatosan lázadó népről a pusztában. Áron a szentláda, pontosabban a bizonyág (két kőtáblája?) elé teszi (2 Móz 16:32). Tehát vagy a ládában tartották vagy a láda előtt, attól függően, hogy mire utal a bizonyág.

Isten arra használta a mannat, hogy ezáltal tegye próbára a népet, vajon készek-e megtanulni naponként bízni az ő gondoskodásában.

ÚSZ-i utalások

Jézus a következőket mondja magáról:

„Atyáink a mannat ették a pusztában, ahogyan meg van írva: Mennyei kenyeret adott nekik enni.” Jézus pedig így válaszolt nekik: „Bizony, bizony, mondom néktek, nem Mózes adta nektek a mennyei kenyeret, hanem az én Atyám adja nektek az igazi mennyei kenyeret. Mert az Isten kenyeré a mennyből száll le, és életet ad a világnak.” Erre ezt mondták neki: „Uram, add nekünk mindig ezt a kenyeret!” Jézus azt mondta nekik: „Én vagyok az élet kenyeré: aki énhozzám jön, nem éhez meg, és aki énbenem hisz, nem szomjazik meg soha.” (Jn 6:31-35)

A kárpit

Két kárpitja is volt a szentsátornak: a szentélyt az udvartól elválasztó külső és a szentek szentjét a szentélytől elválasztó belső kárpit (2 Móz 26:31-33).

ÚSZ-i utalások

Jézus testi halálát Márk a templom kárpitjának szétszakadásával kapcsolja össze.

Mk 15:37-38 Jézus pedig nagy fennszóval kiáltván kibocsátá lelkét. ³⁸ És a templom kárpitja fölétől aljáig ketté hasada.

A Zsidókhöz írt level pedig egyenesen Jézus testének felelteti meg a kárpitot.

Zsid 10:20 Azon az úton, a melyet Ő szentelt nekünk új és élő út gyanánt, a kárpit, azaz az ő teste által.

A kárpit minden bizonnyal a szentek szentjét a szentélytől elválasztó föggöny volt. Ahogy fentebb is láttuk a szentek szentje Isten mennyei lakhelyét, tróntermét jelképezte, egy talaplatnyi menny volt a földön. Az abban található frigláda Isten mennyei trónjának zsámolya volt, azaz földi kiterjesztése. Ezt jelezte, hogy minden színarannyal volt beborítva, mint az új, mennyei Jeruzsálemben.

A szentély a földet jelképezte, az ember lakhelyét, egészen pontosan az elveszített Éden kertjét, ahová Isten az embert helyezte a teremtés hajnalán. Erre utaltak a belső falakat díszítő botanikai motívumok (pálmafák, virágok, állatok, anygalok). A templomtér jelképezte az Édenen kívüli, immár bútól megrontott világot (földet), ahol a bűn miatt szükséges áldozatokat vágták le és mutatták be Istennek. Itt állt a rézmedence is, amit "a tengernek" nevez Jeremiás (Jer 52:20), nem véletlenül, hiszen nem kizárt, hogy az őstengerre (amiből a világ/a föld Isten szavára kiemelkedett) emlékeztette ezáltal Isten az ő népét, amely tenger egyben az Isten elleni lázadás szimbólumává is lett az ÓSZ-ben (Zsolt 65:7; 89:9-10).

A templom tehát egy mikorkozmosz volt, a menny és föld lekicsinyített másolata, reprezentációja. A kárpit a bűnt, az Isten elleni lázadást jelképezte, ami elválasztotta Istent az embertől, azaz a mennyet a földtől. Jézus a kereszten bűnné lett értünk (2 Kor 5:21), azaz azonosult a mi bűnünkkel, bűnös voltunkkal és Isten, mintegy kozmikus sugárterápiával megsemmisítette, elpusztította Krisztusban a mi bűnünket úgy, hogy Jézus ebbe belehalt.

Kol 2:13-14 megbocsátván minden bűnötöket, ¹⁴ Azáltal, hogy **eltörölte a parancsolatokban ellenünk szóló kézírást, amely ellenükre volt nekünk, és azt eltette az útból, odaszegezvén azt a keresztfára.**

Krisztus halálának pillanatában megszűnt tehát az Isten és ember közti elválasztás és ezért az ezt jelképező kárpitnak is el kellett tűnnie az útból. Újra megnyílt az út Isten közvetlen mennyei jelenlétéhez (amit a szentek szentje jelképezett) az ember számára! Ez óriási esemény volt, hisz egészen addig csak a főpap mehetett be évente egyszer, különleges óvintézkedések megtétele után, hófehér gyolcsban a szentek szentjébe, azaz Isten jelenlétébe. Most pedig mindenki számára megnyílt az út, akik Jézus krisztusban bűnbocsánatot nyertek és ezt hittel elfogadják. Jézus, mint tökéletes, büntelen, szent (tehát az Isten által eredetileg jónak teremtett) ember (akit a főpap szimbolizált) ment be értünk a szentek szentjébe, ráadásul nem is a földi szentélybe, hanem a

mennyeibe, azaz az igazi szentélybe, hogy megnyissa számunkra is az elzárhatatlan utat ebbe a mennyei szentélybe, Isten mennyei tróntermébe.

Zsid 9:24 Mert nem kézzel csinált szentélybe, **az igazinak csak másolatába ment be Krisztus**, hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt megjelenjék érettünk.

Zsid 6:19-20 Mely [reménység] lelkünknek mintegy bátorságos és erős horgonya és **beljebb hatol a kárpitnál**, ²⁰ Ahová **útnyitóul bement érettünk Jézus**, a ki örökké való főpap lett Melkisédek rendje szerint.

A kárpit kettéhasadásával, azaz az útból való eltűnésével elkezdődött a menny és föld, Isten és az ember világa közötti kapcsolat, összhang helyreállítása, összhangban a Mi Atyánk kérésével:

Mt 6:10 Jöjjön el a te országod; legyen meg a te akaratod, **mint a mennyben úgy a földön is**.

Jézus földre jövele előtt a templom volt az a talpalatnyi hely a földön, ahol a menny és a föld találkoztak és harmóniában voltak egymással, azaz ahol Isten akarata megvalósult úgy a földön, mint a mennyben is. Jézus idejére azonban még ez a hely is teljesen korrupttá, romlottá lett. S Jézusnak meg kellett halnia azért, hogy megszüntesse ezt menny és föld közötti diszharmóniát és az ezt jelképező kárpitot és földi szentélyt is és elkezdje újra egybeszerkeszteni egymással a valóság ezen két dimenzióját.

Ef 1:10 Az idők teljességének rendjére nézve, hogy **ismét egybeszerkeszt magának mindeneket a Krisztusban, mind a melyek a mennyekben vannak, mind a melyek e földön vannak**.

Kol 1:20 És hogy **őáltala békéltessen meg mindent** Magával, békességet szerezvén az ő keresztjének vére által; őáltala mindent, **ami csak van, akár a földön, akár a mennyekben**.

vö. Mt 3:16; Lk 3:21 (Jézus keresztelésekor megnyílik az ég); Apcsel 7:55-56 (István is láthatja a megnyílt eget).

További lehetséges jelentések:

1. A templom közelgő pusztulását vetíti előre? Titusz római császár a saját kardjával hasította ketté a templom kárpitját (Kr. u. 70-ben, a templom lerombolásakor).
2. A régi (mózesi/ceremoniális/áldozati rendelkezéseket tartalmazó, ú.n. ó-)szövetség érvénytelenné tételét jelzi?
3. Az **Isten dicsősége hagyja el a templomot**, amiképpen elhagyta egykor az első templomot Ezékiel idejében (Ez 11)? Isten dicsősége kiront a szentek szentjéből, hogy valami drámai dolgot tegyen, t.i. hogy új templomot építsen: a keresztyén gyülekezetet, ld. Szentlélek kitöltése pünkösdkor!